

Summary

Panchenko E. Problematic issues of judicial appeal against decisions, acts or omissions of state enforcement officers concerning execution of commercial courts' decisions.

The article examines the problems that arising during the judicial examination of appeals against decisions, acts or omissions of state enforcement officers. Key infractions are highlighted, committed by state enforcement officers while executing of court decisions as well as the ways of their elimination proposed. The necessity of making amendments to the existing legislation is substantiated concerning the improvement of the courts' examination of appeals against decisions, acts or omissions of state enforcement officers.

Key words: judicial appeals, execution of commercial courts' decisions, problems of appealing the decisions, state enforcement officer, enforcement proceedings.

УДК 347.19

О. М. СНЕГІРЬОВ

Олег Миколайович Снегірьов, здобувач Луганського університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка

СТАТУТ ГАРАЖНОГО КООПЕРАТИВУ ЯК ДЖЕРЕЛО ЗАКРІПЛЕННЯ СУБ'ЄКТИВНИХ ПРАВ ЙОГО УЧАСНИКІВ

Об'єктивний розвиток суспільних відносин спонукає до ускладнення соціальних відносин. У свою чергу, це стосується й правових механізмів забезпечення та захисту суб'єктивних цивільних прав юридичних осіб приватного права. Тому установчі документи юридичної особи відіграють у цьому важливу роль. Тож установчі документи гаражного кооперативу не становлять винятку.

Відповідно до положень ч. 2 ст. 87 ЦК України, установчими документами товариства є затверджений учасниками статут або засновницький договір між учасниками, якщо інше не встановлено законом. Нині відносини за участю гаражного кооперативу врегульовані з позиції норм Закону України «Про кооперацію»¹, що містять норми загальної компетенції щодо організаційно-правової форми цієї юридичної особи, системи суб'єктивних прав її учасників, механізму їх забезпечення та захисту, відносин щодо речових прав, юридичної відповідальності та ін. Так, відповідно до ч. 1 ст. 8 зазначеного Закону України, статут кооперативу є правовим документом, що регулює його діяльність.

Дослідження установчих документів юридичних осіб не є рідкістю у сучасній правовій доктрині². Одночасно з цим, дослідження установчих документів кооперативів не є поширеними у цивілістиці. Виняток складають лише окремі роботи³. Установчі документи гаражного кооперативу, їх роль у забезпеченні суб'єктивних прав його учасників, досі у цивілістиці на самостійному рівні досліджені не були. Отже, зазначений аспект й становить мету цієї статті.

У цивілістиці заважується, що статут є особливим локальним нормативним актом, положення якого обов'язкові не тільки для юридичної особи, а й для її контрагентів³. Дійсно, статут є поліфункціональним установчим документом, тож він являє собою одночасно і провідний локальний нормативний акт, джерело права в діяльності кооперативу, вираження індивідуалізуючих ознак юридичної особи та ін. Виходячи з цього, у контексті цієї роботи ми розглянемо статут як джерело (вмістилище) суб'єктивних прав та обов'язків учасників гаражного кооперативу.

Положення Закону України «Про кооперацію» закріплюють лише перелік необхідних вимог щодо змісту статуту кооперативу як юридичної особи (ст. 8 Закону), вказується загальна система суб'єктивних прав та обов'язків учасників кооперативу (ст. 12). Певну деталізацію специфіки закріплення зазначених положень у статуті саме гаражного кооперативу на нормативному рівні не врегульовано, адже нормативно-правового акта спеціальної дії, що був би спрямований на правове регулювання досліджуваних відносин нині не існує. Звідси, статuti гаражних кооперативів за локальним напрямом є первинним й найповнішим джерелом закріплення суб'єктивних прав учасників цієї юридичної особи.

При проведенні даного дослідження слід зауважити, що категорія «суб'єктивне цивільне право» є не визначеною на легальному рівні. З цієї причини у цивілістиці існує ціла низка підходів щодо її тлумачення. Зокрема, суб'єктивне цивільне право визначають як можливу поведінку уповноваженої особи, яка відповідає мірі належної поведінки зобов'язаного суб'єкта⁴; це юридично забезпечена міра можливої поведінки уповноваженої особи, що забезпечена юридичним обов'язком певних осіб⁵. Не вдаючись до поглибленого аналізу цієї категорії, найбільш повним за смисловим навантаженням вбачається підхід Р. О. Стефанчука, згідно з яким суб'єктивне цивільне право являє собою надану особі нормами права міру можливої поведінки з метою задоволення її законного інтересу, що включає в себе правомочності щодо вчинення певної поведінки самою уповноваженою особою, вимоги визначеної поведінки від зобов'язаної особи чи осіб та захисту свого цивільного права в разі його порушення, невизнання або оспорювання⁶.

Вважаємо, що система суб'єктивних цивільних прав учасника гаражного кооперативу різко не відрізняється від загальної системи суб'єктивних цивільних прав учасника будь-якої іншої юридичної особи. Незважаючи на те, що їх розгляд не становить дослідницького завдання цієї роботи, зауважимо, що вони поділяються на особисті немайнові та майнові цивільні права, у системі яких окреме місце посідають право фізичних осіб організувати та створювати гаражні кооператив, право фізичної особи приймати участь у діяльності такої юридичної особи, право власності учасника гаражного кооперативу на гараж, право учасника на захист своїх суб'єктивних цивільних прав та інтересів та ін. Проте видається, що жодне з цих суб'єктивних цивільних прав не має пріоритету перед іншим суб'єктивним цивільним правом. Тож їх належне забезпечення важливе в комплексі.

Оскільки статuti гаражних кооперативів є основою закріплення суб'єктивних прав їх учасників, аналіз їх змісту може надати об'єктивне враження щодо якості закріплення зазначених суб'єктивних прав на практиці.

Право участі в гаражному кооперативі є передумовою виникнення інших суб'єктивних цивільних прав у учасника гаражного кооперативу. Виходячи зі змісту окремих статутів цих організацій, видається можливим констатувати, що умови й порядок прийому у члени гаражного кооперативу визначені на загальному рівні, й, в основному, закріплені у трьох або чотирьох пунктах статуту цих організацій. Зміст їх положень визначає принцип добровільності участі в такій організації й загальні обмеження щодо віку⁷. Водночас, дослідження судової практики показує, що в окремих випадках членами правління кооперативу встановлюються додаткові умови щодо суб'єктивного права членства в гаражному кооперативі. Так, ОСОБА_2 звернувся до суду із проханням визнати недійсним рішення зборів уповноважених обслуговуючого гаражного кооперативу (далі – ОГК) «Науковець» від 6 червня 2007 р. в частині щодо виключення його з членів цієї юридичної особи. Районний суд задовольнив зазначені позовні вимоги. Проте, при розгляді цієї справи в апеляційній інстанції, суд задовольнив апеляційну скаргу ОГК «Науковець» мотивуючи це тим, що відповідно до п. 4 Статуту цієї організації, рішення про членство в кооперативі вступає в силу після підписання угоди з кооперативом. Тож стати членом цього кооперативу можливо лише після підписання угоди. Оскільки позивач був членом кооперативу, при вступі до кооперативу він погодився на таке оформлення відносин між ним та кооперативом. Відносини між ОСОБА_2 та ОГК «Науковець» з 24 квітня 2003 р. врегульовані угодою № 75-1 (а.с.5) відповідно до умов якої ОСОБА_2 зобов'язався виконувати рішення загальних зборів, правління, керівництва, Статуту кооперативу (п. 6 угоди). Відповідно до п. 8 угоди вона припиняє дію якщо ОСОБА_2 не виконає або порушить умови будь-якого пункту цієї угоди з виключенням його з членів кооперативу⁸.

Виходячи з наведеної судової справи видається можливим констатувати, що угода, як форма обґрунтування (виникнення або продовження) участі фізичної особи у складі гаражного кооперативу, є умовою, що не суперечить загальним засадам, які передбачені цивільним та кооперативним законодавством, регламентуючих аспекти участі фізичних осіб у складі юридичної особи. Зміст наведеної судової справи не надає можливості повністю оцінити усі аспекти спору. Проте видається, що угода, яка була умовою «переоформлення» права участі в гаражному кооперативі може бути як позитивним аспектом, який дозволяє передбачити членами правління випадки, пов'язані із несплатою членських внесків, недбалого ставлення учасником гаражного кооперативу до власного майна й майна юридичної особи та ін., так і видом зловживання правом – формою реалізації (здійснення) права, за допомогою якої заподіюється шкода іншим учасникам суспільних відносин шляхом здійснення права у протиріччі з його цільовим призначенням, або здійснення дій, що виходять за межі наданих законом прав, якщо такі межі й цілі здійснення права встановлені законом⁹. Останнє пояснюється тим, що члени правління могли заздалегідь передбачити у Статуті гаражного кооперативу правило щодо переукладення угоди як умови «подовження» членства у його складі, розуміючи, що з часом не всі учасники будуть здатні її укласти. Причиною тому можуть бути різні ситуації, як-то смерть учасника юридичної особи, тривалий процес оформлення спадщини спадкоємцями, які знаходяться, зокрема, за кордоном, переміщення учасників гаражного кооперативу на інше постійне місце проживання та ін.

Важливу роль у системі майнових прав учасників гаражного кооперативу відіграє право власності. Загальновідомим є те, що право власності юридичної особи на окреме майно відрізняється від права власності учасника цієї організації на це ж майно. Між тим, аналіз статутів національних гаражних кооперативів свідчить про те, що у змісті деяких з них така різниця не проведена¹⁰, деякі з них взагалі не мають розділу або глави із назвою «Майно товариства» або «Право власності товариства та/або його учасників»¹¹. В окремих статутах досліджуваних юридичних осіб замість зазначених розділів мають місце глави із назвою «Фонди кооперативу», «Дохід кооперативу та його розподіл». Вважаємо, такі назви більш вдалі для регламентації економічних, а не правових відносин у складі юридичної особи. Одночасно із цим, спори між учасниками гаражних кооперативів, предметом яких виступає право власності на гаражі (гаражні бокси), мають правовий характер і є поширеними в судовій практиці¹². Вважаємо, що однією з головних причин цьому є недостатнє або неналежне закріплення майнових прав членів гаражного кооперативу та самої юридичної особи у статутах цих організацій.

Очевидним є те, що якість (оціночна категорія) забезпечення суб'єктивних права учасників гаражних кооперативів може залежати від стану їх сімейних відносин. Водночас, аналіз статутів гаражних кооперативів свідчить про те, що майнові права членів сім'ї, як й інші елементи сімейних правовідносини взагалі мало прописані у змісті таких установчих документів. Зокрема, згідно пп. «д» п. 3.5. гаражного товариства «Гірняк», що за організаційно-правовою формою є обслуговуючим кооперативом, член Товариства має право передавати право користування гаражем дружині, дітям, іншим членам сім'ї, з повідомленням про це прав-

ліній Товариства¹³. Така норма в установчому документі кооперативу, на наш погляд, є раціональною, адже її зміст може попередити зловживання правом між членами сім'ї у праві користування гаражем або автотранспортом, передбачає негативну перспективу нехтування членами сім'ї – учасниками гаражного кооперативу своєчасного внесення членських, цільових та інших внесків т.п. Між тим, справи щодо поділу майна подружжя, що є об'єктом загальної сумісної власності у вигляді гаражу (гаражного боксу, некапітальної нежитлової споруди та ін.) непоодинокі у судовій практиці. Так, у змісті Рішення Кіровського районного суду м. Донецьк від 01.06.2010 р. у Справі № 2-307/10 зазначено, що позивачка вважає, що у період спільного проживання вона з ОСОБА_3 придбали два гаражних бокси за спільні грошові кошти. Гаражі були оформлені на ім'я відповідача ОСОБА_3, оскільки він був членом АГК «Вікторія» з 1998 року, де йому належав гаражний бокс № 1, і він був членом АГК «Автолюбитель», де йому належав гаражний бокс № 2 – з 1996 року. Виходячи з цього позивачка вважає, що при вступі ОСОБА_2 в члени кооперативів були грубо порушені вимоги чинного законодавства в частині позбавлення її права на переважне право на вступ в члени кооперативів, оскільки в день вступу відповідачки в члени кооперативу (04.06. 2008 року) вона була дружиною члена кооперативу і мала переважне право на вступ у члени кооперативу, як співвласник гаражних боксів¹⁴.

Сімейні спори безпосередньо стосуються системи суб'єктивних майнових прав учасників кооперативу, права участі фізичної особи в діяльності цієї організації. Яскравим прикладом цьому є наведена судова справа. Виходячи з цього видається, що забезпечення таких прав учасників гаражних кооперативів на рівні статутів відповідних організацій не є досконалим.

Правові питання забезпечення та захисту суб'єктивних цивільних прав учасників гаражного кооперативу пов'язані із певною специфікою, з приводу чого склалася широка судова практика. Одночасно із цим, система нормативно-правових актів судової влади, що мають консультативний та дорадчий характер, не містить окремого нормативного документу, пов'язаного із практикою застосування законодавства, спрямованого на регулювання відносин за участю гаражного кооперативу, вирішення спорів за участю цієї юридичної особи або його учасників. В основному, такі нормативні документи присвячені загальному вирішенню питань щодо корпоративних спорів у складі юридичних осіб¹⁵, або стосуються специфіки захисту певних суб'єктивних цивільних прав фізичної та юридичної особи окремо¹⁶.

Таким чином, аналіз установчих документів гаражного кооперативу свідчить про неоднорідність визначення та закріплення суб'єктивних прав учасників цих юридичних осіб. Це призводить до виникнення цілої низки правових питань на практиці, що іноді призводить до їх порушення та певних зловживань з боку членів правління гаражних кооперативів. Статут гаражного кооперативу наразі являє собою основний та, на жаль, не досконалий спосіб закріплення суб'єктивних прав учасників гаражного кооперативу, що, безумовно, негативно впливає й на правовий механізм забезпечення останніх. При цьому, такий стан речей є характерним не тільки для галузі розглянутих відносин. Так, А. А. Білека зазначає, що статут сільськогосподарського кооперативу є основним комплексним локальним нормативно-правовим актом, який закріплює комплексну правотворчість сільськогосподарського кооперативу, набирає юридичної чинності з моменту державної реєстрації сільськогосподарського кооперативу, регулює найважливіші внутрішньогосподарські відносини та є правовою базою для прийняття інших внутрішньо кооперативних локальних нормативно-правових актів¹⁷. Звідси, основні зауваження науковців при вирішенні правових питань у складі відносин за участю кооперативів на практиці в основному стосуються статутів й методики їх удосконалення. Як приклад, наведемо позицію О.В. Гафурової, яка при дослідженні прав та обов'язків членів сільськогосподарського виробничого кооперативу зазначає, що не кожна фізична особа може бути його учасником, адже за вимогами Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» така особа повинна бути громадянином України й досягнути 16-річного віку. Тож, на думку автора, одним із шляхів вирішення цієї проблеми може бути визначення у статуті кожного окремого кооперативу чи є обов'язковим особистий пайовий внесок у вигляді земельної ділянки, і, якщо ні, то не повинно бути підстав для відмови зазначеним категоріям осіб у прийнятті до членів кооперативу¹⁸. Видається, що практичним результатом цих пропозицій є вибіркоче правозастосування, а саме, залучення позитивних результатів доктринальних досліджень лише не значною кількістю учасників кооперативів. Тож більша кількість статутів кооперативів регламентує суб'єктивні права своїх учасників не у повній мірі та у «різнобій». Правові аспекти забезпечення суб'єктивних прав учасників гаражного кооперативу є тому яскравим прикладом.

У результаті, з метою належного забезпечення своїх суб'єктивних прав, учасники гаражних кооперативів вдаються до соціальних механізмів. Зокрема, дефіцит земельних ресурсів у столиці призводить до необхідності оптимізації земельних ресурсів. З цього приводу А. Коломієць зазначає, що у 2012 р. владою м. Київ було прийнято рішення відмовити у продовженні договорів оренди земельних ділянок для гаражних кооперативів та автостоянок міста. На думку автора, щоб вижити зазначені організації, влада поставила на конвеєр постійні та безпідставні їх перевірки. З метою припинення натиску з боку влади, забезпечення та захисту своїх прав учасниками гаражних кооперативів та автостоянок м. Київ була створена громадська організація «Асоціація автокооперативів Києва». Проте, автор із незадоволенням вказує, що її керівниками стали самопроголошені особи, які не мають прямого стосунку ані до гаражних кооперативів, ані до автостоянок¹⁹. На наш погляд, така практика щодо забезпечення та захисту суб'єктивних прав учасників гаражних кооперативів є безумовно позитивною, але, малоефективною. Вважаємо, що тільки правові інструменти мають пріоритет у забезпеченні та захисті суб'єктивних прав учасників цивільних відносин, при цьому ті з них, що мають легальне вираження.

Виходячи з наведеного, переслідуючи мету належного забезпечення суб'єктивних прав учасників гаражного кооперативу, пропонуємо прийняти окремий нормативно-правовий акт спеціальної дії – Закон України «Про гаражний кооператив». Видається, що проект цього нормативно-правового акта має містити окремі розділи, які визначали б правове становище гаражного кооперативу як юридичної особи, правовий статус його учасника, особливості вступу до юридичної особи та виходу з її складу, систему майнових прав щодо майна кооперативу й майнових прав щодо майна учасників окремо, систему особистих немайнових прав учасників цієї юридичної особи тощо.

Безумовно, такий підхід суперечить позитивістській теорії розвитку права. Проте, є цілком очевидним, що розвиток відносин за участю юридичних осіб призвів до їх ускладнення²⁰. Тож чинних норм загальної компетенції, спрямованих на регулювання відносин за участю окремих видів юридичних осіб приватного права, наразі об'єктивно не достатньо для належного регулювання відносин за їх участю. Підтвердженням цьому слугують наявні окремі проекти нормативно-правових актів з цього напрямку²¹. Видається, що відносини за участю гаражного кооперативу не є винятком. Тож дослідження місця цих відносин у системі цивільних правовідносин, специфіки відносин власності за участю гаражного кооперативу та його учасників, порядку створення цієї юридичної особи, припинення її діяльності й складає перспективу подальшої роботи.

¹ Про кооперацію : Закон України від 10 липня 2003 р. № 1087-IV : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1087-15>

² *Петренко В. С.* Установчі документи суб'єктів господарювання : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 – «Господарське право; господарсько-процесуальне право» / Володимир Сергійович Петренко. – Донецьк, 2006. – 18 с.; *Татьков В. І.* Правова природа, склад і зміст установчих документів акціонерного товариства : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 – «Господарське право; господарсько-процесуальне право» / Віктор Іванович Татьков. – Донецьк, 2003. – 20 с. та ін.

³ *Мавліханова Р. В.* Виробничі кооперативи як суб'єкти цивільного права : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 – «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Мавліханова Роза Валіївна. – Х., 2005. – С. 147 – 168.

³ Цивільне право : підручник : у 2 т. / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л. М. Баранова, Т. І. Бегова та ін. ; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. – Х. : Право, 2011. – Т. 1. – С. 154.

⁴ *Харитонов Е. О., Саниахметова Н. А.* Гражданское право Украины: Учебник. Издание второе. – Х.: ООО «Одиссей», 2005. – С. 233.

⁵ Цивільне право України: Курс лекцій : у 6 т. / [Шишка Р. О. Л., Мічурін Є. О. та ін.] ; за ред. Р. Б. Шишки, та В. А. Кройтора. – [2-е вид., випр. та доп.]. – Х. : Еспада, 2008 – Т. 1. – 2008. – С. 187.

⁶ *Стефанчук Р. О.* Особисті немайнові права фізичних осіб (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту) : монографія / Р. О. Стефанчук ; [відп. ред. Я. М. Шевченко]. – К. : КНТ, 2008. – С. 174–175.

⁷ Статут громадської організації «Автомобілюбитель», реєстрація від 22.04.2002 р. № 36, м. Амвросіївка; Статут обслуговуючого кооперативу «Верховина», реєстрація від 15.08.2008 р. № 12671050004000533, м. Дружківка; Статут громадської організації «Гаражне товариство по експлуатації гаражів “Прогрес”», реєстрація від 22.10.2012 р., № 12681390009000227, м. Єнакієве.

⁸ Рішення Колегії суддів судової палати в цивільних справах Апеляційного суду м. Київ від 28.10.2008 р. у Справі № 22-7994 за апеляційною скаргою Обслуговуючого гаражного кооперативу «Науковець» на рішення Святошинського районного суду м. Києва від 10 липня 2008 року в справі за позовом ОСОБА_2 до Обслуговуючого гаражного кооперативу «Науковець» про визнання недійсним рішення зборів уповноважених : [Електронний ресурс]. – Офіційний сайт судових рішень. – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/8965321>

⁹ *Хміль М. М.* Принцип неприпустимості зловживання правом (теоретико-правові аспекти) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 – «Теорія й історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Микола Миколайович Хміль. – Х., 2005. – С. 178.

¹⁰ Статут гаражного товариства «Будівельник», реєстрація від 08.08. 2012 р. № 13671050012000146, м. Лутугине Луганської області.

¹¹ Статут громадської організації «Автомобілюбитель», реєстрація від 22.04.2002 р. № 36, м. Амвросіївка.

¹² Рішення Шевченківського районного суду м. Запоріжжя від 17.11.2014 р. у Справі № 336/3942/14-Ц про визнання протоколу засідання правління гаражного кооперативу недійсним в частині, скасування рішення правління та визнання права власності на гараж : [Електронний ресурс]. – Офіційний сайт судових рішень. – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41523079> ; Рішення Судової колегії судової палати у цивільних справах апеляційного суду Харківської області від 01.11.2006 р. у Справі № 22-ц-5322/2006 про визнання недійсним рішення кооперативу про переоформлення гаражу, визнання права власності на гаражний бокс у порядку спадкування за законом : [Електронний ресурс]. – Офіційний сайт судових рішень. – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/276555>

¹³ Статут гаражного товариства «Гірняк», реєстрація від 16.02.2011 р. № 13671050007000147, м. Лутугине Луганської області.

¹⁴ Рішення Кіровського районного суду м. Донецьк від 01.06.2010 р. у Справі № 2-307/10 про визнання незаконним прийняття в члени кооперативу, та надання дружині переважного права на вступ в члени кооперативу : [Електронний ресурс]. – Офіційний сайт судових рішень. – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/9757671>

¹⁵ Про деякі питання практики вирішення спорів, що виникають з корпоративних правовідносин : Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 25.02.2016 р. № 4 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0004600-16>; Про практику розгляду судами корпоративних спорів : Постанова Пленуму Верховного суду України від 24.10.2008 р. № 13 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-08/page>

¹⁶ Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації юридичної особи : Постанова Пленуму Верховного суду України від 27.02.2009 р. № 1 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v_001700-09

¹⁷ Білека А. А. Статутне правове регулювання участі членів сільськогосподарського кооперативу в кооперативному самоврядуванні / А. А. Білека : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Dtr_pravo/2012_2/files/LA212_27.pdf

¹⁸ Гафурова О. В. Сільськогосподарські виробничі кооперативи: права та обов'язки членів. – К.: МАУП, 2006. – С. 28.

¹⁹ Коломієць А. Проблеми столиці: авто гаражні кооперативи / Андрій Коломієць : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lawukraine.com.ua/ua/statti/problemi_stolici_avtogarajni_kooperativi.html

²⁰ Машуков Р. О. Ускладнення цивільних відносин як умова їх розвитку / Р. О. Машуков // Правове регулювання приватних відносин в ЄС та в Україні: порівняльний аналіз : Матер. наук.-практ. семінару (15 трав. 2015 р., м. Дніпропетровськ). – Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2015. – С. 18–21.

²¹ Про садові товариства : проект Закону України від 19.01.2010 р. № 5533 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=36860 ; Про товариства із обмеженою та додатковою відповідальністю : проект Закону України від 13.05.2016 р. № 4666 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=59093

Резюме

Снігирьов О. М. Статут гаражного кооперативу як джерело закріплення суб'єктивних прав його учасників.

Статтю присвячено аспектам забезпечення суб'єктивних прав учасників цивільних правовідносин. Розглядаючи статут гаражного кооперативу як джерело закріплення суб'єктивних прав учасників цієї юридичної особи, автор аналізує актуальні проблеми цієї галузі й пропонує шляхи їх вирішення.

Ключові слова: цивільне правовідношення, суб'єктивне цивільне право, юридична особа, гаражний кооператив, учасник гаражного кооперативу.

Резюме

Снегирев О. Н. Устав гаражного кооператива как источник закрепления прав его участников.

Статья посвящена аспектам обеспечения субъективных прав участников гражданских правоотношений. Рассматривая устав гаражного кооператива как источник закрепления субъективных прав участников этого юридического лица, автор анализирует актуальные проблемы этой отрасли и предлагает пути их решения.

Ключевые слова: гражданское правоотношение, субъективное гражданское право, юридическое лицо, гаражный кооператив, участник гаражного кооператива.

Summary

Snehiryov O. Garage cooperative statute as source of consolidation subjective rights of its participants.

The need to research the subject of legal entities of private law is caused by the development of the private sector of the economy. Therefore the objective complexity of social relations refers both legal entities and their members. For this reason, the author analyzes the topical issues to ensure the subjective rights of garage cooperative.

Subjects of relations with the participation of legal entities and aspects of protection of their members are very popular in the science of civil law. However, relations with the participation of garage cooperatives never received proper attention.

Key words: civil relations, subjective civil law, a legal entity, garage cooperative, a member of garage co-operative.

УДК 347.79

В. М. ШИРШОВА

Вікторія Михайлівна Ширшова, аспірант Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ЗНАЧЕННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

У даному дослідженні розглянуто сучасний стан системи охорони здоров'я в Україні, значення «фармацевтичної діяльності», окрему увагу приділено удосконаленню кола суб'єктів фармацевтичної діяльності та застосуванню до них методів фармацевтичної діяльності, що становлять, на наш погляд, важливий науковий інтерес для розвитку державного регулювання фармацевтичної діяльності в Україні.

Проблеми державного регулювання в сфері фармацевтичної діяльності не обмежуються власне правовими, чільне місце серед них посідають економічні, соціальні, геополітичні фактори, що визначають специфіку фармацевтичного сектора, особливості розвитку фармацевтичного ринку, впливають на фармацевтичну практику та стандарти фармацевтичного обслуговування. Державне регулювання передбачає сукупність засобів державно-владного впливу на об'єкти фармацевтичної діяльності та процеси виробництва лікарських засобів, перевірки їх якості, впливу на здоров'я споживачів лікарських засобів, що має на меті спрямування суб'єктів фармацевтичної діяльності з урахуванням інтересів національної системи охорони здо-